

ΣΤΕ 2297/1991

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Μαΐου 1991, με την εξής σύνθεση: Κ.Μ. Χαλαζωνίτης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Μ. Παληατσάρας, Γ. Σταυρόπουλος, Σύμβουλοι, Α. Θεοφιλοπούλου, Ν. Σακελλαρίου, Πάρεδροι. Αντ. Γαϊτάνης, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 17 Δεκεμβρίου 1990 αίτηση:

του Ε. Κ., κατοίκου Ελαίας Μεσσηνίας, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Επ.

Ζαφειρόπουλο (Α.Μ. 3554) που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά των 1) Β. Παν. Βασιλόπουλου, κατοίκου Ελαίας Μεσσηνίας, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Π. Θωμόπουλο (Α.Μ. 5268) που τον διόρισε στο ακροατήριο, 2) Α. Γεωρ. Βουδούρη, 3) Σ. Δημ. Γιαννόπουλου, 4) Π. Γεωρ. Γκιουμμέ, 5) Α. Α. Κ., 6) Κ. Γ. Λ., 7) Β. Μ., 8) Ι. Σ., 9) Ν. Σ. και 10) Π. Σ., κατοίκων Ελαίας Μεσσηνίας, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθούν 1) η 193/1990 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας και 2) η 79/1990 απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Ν. Σακελλαρίου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσειόντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσιβλήτου που παρέστη, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή για την κρινόμενη αίτηση, ατελώς κατά το νόμο ασκουμένη, κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο (βλ. Διπλότυπο Εισπράξεως της Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας: 603776, έτους 1990).

2. Επειδή, ζητείται η αναίρεση: 1) της 193/1990 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας. Με την απόφαση αυτή απερρίφθησαν, αντίθετοι

εφέσεις του αναιρεσειόντος κατά των αναιρεσιβλήτων κατά της 79/1990 αποφάσεως του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας - η οποία διορθώθηκε, αυτεπαγγέλτως, με την 88/1990 απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου

Καλαμάτας - με την οποία: α) επεκυρώθη το αποτέλεσμα των εκλογών της 14-10-1990, στην Κοινότητα Ελαίας Ν. Μεσσηνίας της Επαρχίας Τριφυλίας και ανεκηρύχθη επιτυχών ο Συνδυασμός: "Κοινοτική Ένωση για την Ανάπτυξη στην Κοινότητα Ελαίας" και Πρόεδρος ο αναιρεσιβλήτος Βασιλ. Βασιλόπουλος, ενώ ο Συνδυασμός "Σύγχρονο Χωριό" του αναιρεσειόντος ανεκηρύχθη ως επιλαχών και β) ανεκηρύχθησαν οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι τόσο από τον

επιτυχόντα

όσο και από τον επιλαχόντα συνδυασμό, 2) της ως άνω 79/1990 αποφάσεως του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας.

3. Επειδή, η κρινομένη αίτηση καθ' ο μέρος στρέφεται ευθέως κατά της 79/1990 αποφάσεως του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας, η οποία υπόκειται

σε έφεση, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη (βλ. ΣΤΕ: 1883, 3088/1987 κ.α.).

Συνεπώς όλοι οι λόγοι αναιρέσεως, οι οποίοι στρέφονται κατά της αποφάσεως αυτής πρέπει ν' απορριφθούν ως απαράδεκτοι.

4. Επειδή, κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, που έγιναν την 14-10-1990, στην Κοινότητα Ελαιάς Μεσσηνίας, ο συνδυασμός με την επωνυμία: "Κοινοτική Ένωση για την ανάπτυξη", με επικεφαλής τον αναιρεσίβλητο έλαβε 134 ψήφους, ενώ ο Συνδυασμός με την επωνυμία: "Σύγχρονο Χωριό", με επικεφαλής τον ήδη αναιρεσιόντα έλαβε 133 ψήφους. Με την 79/90 απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας, η οποία διορθώθη με την 88/1990 απόφαση του

ίδιου δικαστηρίου, έγιναν εν μέρει δεκτές αντίθετες ενστάσεις του αναιρεσιόντος και του αναιρεσιβλήτου και εκρίθησαν ως έγκυρα και κατεχυρώθησαν υπέρ του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου 118 ψηφοδέλτια και 117 ψηφοδέλτια αντιστοίχως υπέρ του συνδυασμού του ήδη αναιρεσιόντος, επεκυρώθη το αποτέλεσμα

αυτό των εκλογών και ανεκηρύχθησαν ως επιτυχών ο Συνδυασμός του αναιρεσιβλήτου

και ο ίδιος ως Πρόεδρος, ως επιλαχών συνδυασμός του αναιρεσιόντος και εξελέγησαν οι τακτικοί και αναπληρωματικοί Σύμβουλοι από τους ως άνω Συνδυασμούς. Κατά της αποφάσεως αυτής του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου

Καλαμάτας, ο αναιρεσιών και ο αναιρεσίβλητος άσκησαν αντίθετες εφέσεις ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Καλαμάτας, το οποίο και τις απέρριψε με την ήδη προσβαλλομένη απόφασή του.

5. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση το δικάσαν δικαστήριο έκρινε, εν όψει της διατάξεως του άρθρου 72 παρ. 2 του π.δ. 323/1989, του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος (Δ.Κ.Κ.) ότι δικαίωμα ασκήσεως ενστάσεως κατά του κύρους της εκλογής "... έχει κάθε εκλογέας πολλώ δε μάλλον ο υποψήφιος Πρόεδρος του Συνδυασμού, ο οποίος έλαβε μεν τις περισσότερες ψήφους

κατά τις εκλογές δεν είχε όμως ανακηρυχθεί ακόμη ως Πρόεδρος επιτυχόντος συνδυασμού από το δικαστήριο και τελεί υπό την αίρεση της ασκήσεως και της αποδοχής ή όχι των ενστάσεων που τυχόν θα ασκηθούν μέσα στην προβλεπομένη προθεσμία" και απέρριψε ως αβάσιμο τον λόγο εφέσεως του ήδη αναιρεσιόντος, τον

οποίο αυτός είχε προβάλλει και πρωτοδίκως και με τον οποίο παραπονήτο ότι ο αναιρεσίβλητος ως Πρόεδρος του επιτυχόντος Συνδυασμού δεν είχε έννομο συμφέρον

να ασκήσει ενώπιόν του ένσταση.

6. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 72 παρ. 2 του π.δ. 323/1989, όπως αυτή αντικατεστάθη με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 18 του ν. 1900/1990 ορίζεται ότι: "2. Ο Πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης, εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτήν πρακτικό, που τοιχοκολλείται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα. Στο διάστημα αυτό οι εκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση των εγγράφων αυτών καθώς και των λοιπών στοιχείων της εκλογής και να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της".

7. Επειδή, εξ ετέρου, όπως ήδη εκρίθη, κατά την εκδίκαση των ενστάσεων κατά του κύρους των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών εφαρμόζονται (σύμφωνα με το άρθρο 6

του ν. 1406/1983), μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του άρθρου 73γ παρ. 1 του Δ.Κ.Κ. (π.δ. 323/1989), καθώς επίσης και οι διατάξεις του ν. 345/1976 στις οποίες αυτές παραπέμπουν. Μεταξύ των τελευταίων αυτών διατάξεων είναι και το άρθρο 28 του ν. 345/1976 στο οποίο ορίζεται ότι: "1. Οι καθ' ων η αίτησις διάδικοι δικαιούνται, όπως δέκα τουλάχιστον ημέρας προ της συζητήσεως καταθέσουν εις τον

Γραμματέα του Ειδικού Δικαστηρίου τας αντενστάσεις των, δυνάμενοι προς τούτο να επικαλεσθούν οιοδήποτε πραγματικόν γεγονός", η προθεσμία δε αυτή καταθέσεως της

αντενστάσεως ρητώς περιορίζεται σε τρεις ημέρες με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 73γ. Περαιτέρω, στο άρθρο 73ε παρ. 3 του π.δ/τος 323/1989 ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 73γ εφαρμόζονται αναλόγως κατά την εκδίκαση της εφέσεως. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών, καταλλήλως εφαρμοζομένων στην

δίκη περί του κύρους των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, συνάγεται ότι το πρόσωπο το οποίο ανεδείχθη νικητής κατά τις διεξαχθείσες δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, άνευ εννόμου συμφέροντος ασκεί αυτοτελώς ένσταση. Αν όμως ασκηθεί εναντίον του ένσταση έχει δικαίωμα ασκήσεως αντενστάσεως με την οποία δύναται να προβάλλει και αυτοτελείς ισχυρισμούς για το κύρος των ψηφοδελτίων του αντιπάλου του (παραβ. ΣΤΕ: 727/1991).

8. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, η ασκηθείσα, από τον αναιρεσιβλήτο ένσταση, η οποία εστρέφεται κατά του αναιρεσιέοντος ο οποίος είχε ασκήσει και αυτός ένσταση, είχε τον χαρακτήρα αντενστάσεως και ασκήθη μετ' εννόμου συμφέροντος υπό του αναιρεσιβλήτου καίτοι αυτός είχε νικήσει κατά τις επίδικες εκλογές. Συνεπώς νομίμως αν και με διαφορετική αιτιολογία απέρριψε το δικάσαν δικαστήριο τον περί του αντιθέτου ισχυρισμού του αναιρεσιέοντος.

9. Επειδή, στο άρθρο 58 του π.δ/τος 323/1989 ορίζονται τα ακόλουθα: "... 3. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν υποψήφιο σημειώνοντας σταυρό παραπλεύρως του ονόματός του στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού ... (όπως η

διάταξη αυτή αντικατεστάθη με το άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 1900/1990). 4. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό που σημειώνεται με μολύβι μαύρης ή κυανής αποχρώσεως ή με μελάνι των ιδίων αποχρώσεων, δίπλα στο ονοματεπώνυμο

κάθε υποψηφίου. Σταυρός προτιμήσεως που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδέλιου ελέγχεται, σύμφωνα με την διάταξη της περιπτώσεως γ' του άρθρου 59". Εξ άλλου, στο άρθρο 59 του ίδιου π.δ/τος αναφέρεται ότι, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο "... αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφ' όσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας ...". Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι σημεία, λέξεις, στίγματα, φράσεις, σχισίματα, αναδιπλώσεις, κηλίδες, καθώς επίσης και σταυρός προτιμήσεως που έχει σημειωθεί σε ψηφοδέλτιο είναι δυνατόν να επιφέρουν ακυρότητα του ψηφοδέλιου, εάν θεωρηθεί ότι αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, με τα οποία παραβιάζεται η αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας. Τούτο συμβαίνει όταν η ύπαρξη των ανωτέρω

σημείων, στιγμάτων κ.λ.π. καταλείπει τη δυνατότητα να προσδιορισθεί, αμέσως ή εμμέσως, ο εκλογέας που ψήφισε με το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο. Κατά την εκδίκαση

δε των ενστάσεων και εφέσεων κατά του κύρους των εκλογών, το δικαστήριο της ουσίας κρίνει, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση τα παραπάνω σημεία αποτελούν ή όχι διακριτικά γνωρίσματα, με βάση τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας και λαμβάνοντας υπ' όψη τις εκάστοτε συνθήκες υπό τις οποίες τελεί ο εκλογέας, το είδος του σημείου, την θέση του, τον τρόπο χαράξεως και προκειμένου για σταυρό προτιμήσεως, το πάχος ή το χρώμα του, για να συναγάγει το τυχαίο ή το σκόπιμο της σημειώσεώς του. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου περί διακριτικού γνωρίσματος είναι πραγματική και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο.

10. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση το δικάσαν δικαστήριο έκρινε σχετικά με το ψηφοδέλτιο υπ' αριθ. 8 του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου, ότι αυτό ήταν έγκυρο και απέρριψε ως αβάσιμο αντίθετο ισχυρισμό του ήδη αναιρεσιέοντος. Ειδικότερα εκρίθη ότι το ψηφοδέλτιο αυτό "φέρει σχίσσιμο στη μέση του επάνω μέρους αυτού, όμως κατά την κρίση του δικαστηρίου είναι έγκυρον αφού η σχισμή αυτή είναι τυχαία και προξενήθηκε προφανώς από τα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής κατά το ξεδίπλωμα". Η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και συνεπώς οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι με την κρινομένη αίτηση ισχυρισμοί του αναιρεσιέοντος είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ενώ καθ' ο μέρος αμφισβητείται με αυτούς η περί πραγμάτων κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου, οι ισχυρισμοί αυτοί είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι (βλ. ΣΤΕ: 727/1991).

11. Επειδή, το δικάσαν δικαστήριο έκρινε περαιτέρω, ως έγκυρο και το ψηφοδέλτιο υπ' αριθμ. 260 του ίδιου Συνδυασμού και ότι έπρεπε να απορριφθούν οι περί του αντιθέτου λόγοι εφέσεως του ήδη αναιρεσιέοντος, διότι το ψηφοδέλτιο αυτό "φέρει μεν ένα στίγμα από μελάνι στο επάνω μέρος του όμως είναι προφανές ότι έχει τεθεί τυχαία και δεν παραβιάζει το απόρρητο της ψηφοφορίας". Η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας, είναι επίσης νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και συνεπώς οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ενώ καθ' ο μέρος πλήσσει με αυτούς η περί πραγμάτων κρίση του

δικάσαντος δικαστηρίου οι σχετικοί λόγοι είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι.

12. Επειδή, μη προβαλλομένου άλλου λόγου αναιρέσεως η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, ως αβάσιμη.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την κρινομένη αίτηση.

Διατάζει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου και την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων τελών, και

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα την δικαστική δαπάνη του παραστάτος αναιρεσιβλήτου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των δεκατεσσάρων χιλιάδων (14.000) δραχμών.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 14 Μαΐου 1991.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας του Γ' Τμήματος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 1991.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας